

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
(МОЗ України)

вул. М. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, E-mail: moz@moz.gov.ua,
web: http://www.moz.gov.ua. код ЄДРПОУ 00012925

23.11.2018 № 05.4-07/Дз-1/10/3105-18/31237

На № 106-09/2018 від 17.10.2018

Народному депутату України
Шурмі І.М.

Шановний Ігоре Михайловичу!

Міністерство охорони здоров'я України на виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В.Б. від 02.11.2018 № 42358/1/1-18 розглянуло Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 19 жовтня 2018 року та надає відповідну інформацію.

Додаток: на 6 арк.

З повагою

Заступник Міністра з питань
європейської інтеграції

Ольга СТЕФАНІШИНА

На виконання наказу МОЗ України від 23.05.2002 № 190 до Державної установи «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України» (далі – Центр) від ДУ «Дніпропетровський обласний лабораторний центр МОЗ України» 13.09.2018 надійшло попереднє повідомлення № 1-6-1/71/3434 про спалах гострої кишкової інфекції серед учнів Комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа №62» (далі - КЗО «СЗОШ №62») Дніпровської міської ради» м. Дніпро. У зв'язку з виникненням спалаху було проведено засідання комісії з питань ТЕБ і НС при Дніпровській міській раді, складено та затверджено план заходів по локалізації та ліквідації спалаху гострої кишкової інфекції.

За даними епідеміологічного розслідування, проведеного фахівцями ДУ «Дніпропетровський обласний лабораторний центр МОЗ України» разом з працівниками Головного управління Держпродспоживслужби в Дніпропетровській області, встановлено, що захворіло 39 учнів, що підтверджено екстреними повідомленнями про реєстрацію випадків гострої кишкової інфекції. Захворювання виникли майже одночасно, протягом 2-3 днів. У хворих відмічались підвищення температури тіла, слабкість, блювота, рідкі випорожнення. З 39 хворих дітей 30 дітей були госпіталізовані до ДЗ «Спеціалізована багатoproфільна лікарня №1 МОЗ України», КЗ «Дніпровська міська дитяча клінічна лікарня №6», КЗ «Дніпровська міська клінічна лікарня №21», 9 дітей відмовилися від госпіталізації (амбулаторне лікування). Випадки захворювання були зареєстровані в 19 класах з 27, в яких навчаються діти віком від 6 до 15 років. Більшість захворілих харчувались у шкільній їдальні. Харчування дітей в КЗО «СЗОШ № 62» забезпечує ТОВ «Контракт Продрезерв № 5».

З приводу спалаху гострої кишкової інфекції було поінформовано: Дніпропетровську обласну державну адміністрацію, департамент охорони здоров'я Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Головне управління Держпродспоживслужби в Дніпропетровській області, Головне управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Дніпропетровській області, департамент охорони здоров'я Дніпровської міської ради, управління Держпродспоживслужби в м. Дніпро, управління освіти департаменту гуманітарної політики Дніпровської міської ради, Дніпровську міську прокуратуру.

Відповідно до протоколу засідання міської комісії з питань ТЕБ і НС при Дніпровській міській раді від 19.09.2018 № 16 у школі були проведені наступні заходи: ревізія та розробка схеми внутрішніх мереж холодного та гарячого водопостачання в КЗО «СЗОШ № 62», позапланове промивання внутрішніх мереж водопостачання КЗО «СЗОШ № 62». За фактом захворювання дітей відкрито Кримінальне провадження, яке внесено до ЄРДР під за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 325 Кримінального кодексу України.

За письмовою інформацією, отриманою від Головного управління Держпродспоживслужби в Дніпропетровській області (від 03.10.2018 № 6.2/1821554) та за інформацією Головного управління Держпродспоживслужби в Дніпропетровській області (далі – ГУ ДПСС в

Дніпропетровській області) найбільш вірогідна причина виникнення спалаху серед дітей – забруднення питної води, яке виникло внаслідок недосконалості системи внутрішніх мереж гарячого та холодного водопостачання у закладі. Під час обстеження зафіксовано факт роботи системи гарячого та холодного водопостачання в об'єднаному режимі, що, в свою чергу, призводить до зниження тиску та обміну гарячої води з зовнішньої системою холодного водопостачання. Централізована подача гарячої проточної води у школі відсутня. Для вирішення цього питання було встановлено накопичувальні електроводонагрівачі. Проте, подача гарячої проточної води до умивальників їдальні, туалетів школярів та персоналу не забезпечувалась. Електроводонагрівачі, які встановлені в школі, пов'язані в єдину мережу. Керівництвом закладу не було надано жодного документу, що підтверджує проведення промивки та дезінфекції резервуарів електроводонагрівачів з часу їх встановлення, у тому числі після літніх канікул.

Фахівцями Головного управління Держпродспоживслужби в Дніпропетровській області 13.09-14.09.2018 було проведено позаплановий захід (інспектування) ТОВ «Контракт Прорезерв 5» та позаплановий захід (обстеження) КЗО «СЗОШ № 62». У школі та на харчоблоці виявлено ряд порушень чинного законодавства, які могли сприяти виникненню та розповсюдженню інфекції: окремі харчові продукти до закладу надходили без супровідних документів та відповідного маркування; зафіксовані факти порушення температурного режиму зберігання кисломолочної продукції, гастрономії; у санітарних вузлах школи в умивальниках відсутня гаряча проточна вода для миття рук учнів та персоналу; відсутня подача гарячої проточної води до умивальників перед обідньою залю та в туалеті для працівників харчоблоку, що унеможлиблює дотримання вимог особистої гігієни персоналом; порушується поточність технологічного процесу приготування страв у частині зберігання та використання кухонного інвентарю та інші.

З метою недопущення виникнення подальших випадків захворювання Головним державним інспектором Дніпропетровської області було винесено Рішення про тимчасове припинення виробництва та обігу харчових продуктів ТОВ «Контракт Прорезерв 5» за адресою: Дніпропетровська область, м. Дніпро, вул. Будівельників, 26 терміном на 10 робочих днів (№ 4.2/1820011 від 13.09.2018); Рішення про вилучення з обігу певних харчових продуктів від 13.09.2018 № 4.2/1820038. Поінформовано ГУ Національної поліції в Дніпропетровській області та Дніпропетровську ОДА щодо ситуації у навчальному закладі.

Відповідно до заключного повідомлення ДУ «Дніпропетровський обласний лабораторний центр МОЗ України» № 1-6-1/71/4001 станом на 05.10.2018 спалах було локалізовано та ліквідовано.

Епідеміологічне розслідування випадків захворювань дітей ТОВ «Дитячий оздоровчий заклад санаторного типу «Славутич» було проведено ДУ «Київський обласний лабораторний центр МОЗ України». Згідно з результатами епідрозслідування встановлено, що в закладі перебувало на оздоровленні 226 дітей, з них 26 дітей (гімнастки) з ДЮС «Школа Дерюгіних» м. Києва та Київської області у супроводі трьох тренерів.

Дітям закладу видавали продукцію ТМ «ЗАРОГ», а саме: «Біфідойогурт 2,8% жиру з наповнювачем. Тренери ДЮС «Школа Дерюгіних» 30.06.2018 забрали 26 йогуртів з харчоблоку до себе в кімнату, мотивуючи це тим, що зайві калорії на ніч дітям не потрібні та зберігали йогурти в кімнаті без дотримання належного температурного режиму і видали їх дітям лише 01.07.2018 та 02.07.2018 12 дітей з ДЮС «Школа Дерюгіних», які вживали вказані йогурти, потрапили до ізолятора ТОВ «Дитячий оздоровчий заклад санаторного типу «Славутич». Випадків реєстрації захворювань серед дітей в інших групах не зафіксовано.

У більшості дітей був легкий перебіг захворювання, у зв'язку з чим вони не були госпіталізовані. У однієї 8-річної дитини з групи гімнастів одразу з'явилися важкі симптоми захворювання: висока температура, блювота, пронос, нудота. Вона була госпіталізована спочатку до інфекційного відділення Переяслав-Хмельницької ЦРЛ з діагнозом: «функціональний розлад травлення, ацетонемічний синдром», через годину переведена до реанімаційного відділення Переяслав-Хмельницької ЦРЛ, звідти 03.07.2018 переведена на лікування до реанімаційного відділення Національної дитячої спеціалізованої лікарні «ОХМАТДИТ» м. Києва з діагнозом: гостра кишкова інфекція (токсико-ексикоз II-III, кома V, набряк головного мозку, симптоматична епілепсія, ДН II ст. ССН I ст.).

Рішенням Київської обласної комісії з питань ТЕБ та НС від 10.07.2017 № 7 роботу дитячого оздоровчого закладу з 11.07.2018 було тимчасово призупинено. На виконання протоколу позачергового засідання Київської обласної комісії з питань ТЕБ та НС від 10.07.2017 № 7 була проведена 13.07.2018 комісійна перевірка закладу із залученням представників Департаменту охорони здоров'я КОДА, ДУ «Київський обласний лабораторний центр МОЗ України». На момент обстеження заклад не працював, діти на оздоровленні не перебували. За результатами проведених фахівцями ДУ «Київський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» лабораторно-інструментальних досліджень зразків питної води та об'єктів довкілля на санітарно-мікробіологічні та фізико-хімічні показники в ТОВ «Дитячий оздоровчий заклад санаторного типу «Славутич» було встановлено невідповідність вимогам санітарного законодавства.

За результатами розслідування встановлено, що вірогідними причинами погіршення стану здоров'я дітей в ТОВ «Дитячий оздоровчий заклад санаторного типу «Славутич» були: незабезпечення керівництвом закладу належного контролю за зберіганням продуктів, які швидко псуються; порушення санітарно-гігієнічного режиму на харчоблоці, що підтверджено результатами лабораторних досліджень (протокол досліджень змивів від 06.07.2018 № 402, протокол випробувань від 16.07.2018 № 2426/2745-2784, протокол випробувань від 27.07.2018 № 2544/2927-2986, протокол випробувань від 25.07.2018 № 601-610/568с, звіт про результати дослідження № 281/18/1-20/2240-2259); крім того медичним персоналом дитячого закладу не було здійснено негайне повідомлення відповідного структурного підрозділу з питань охорони здоров'я та територіального управління Держпродспоживслужби щодо підозри на випадки інфекційних захворювань,

не організовано сумісно з керівництвом закладу госпіталізацію і транспортування хворих до лікарні.

З метою усунення виявлених порушень законодавства Переяслав-Хмельницьким районним управлінням ГУ Держпродспоживслужби в Київській області керівництву ТОВ «Дитячий оздоровчий заклад санаторного типу «Славутич» було направлено 3 приписи: від 06.07.2018 № 10-09/07, від 17.07.2018 № 10-09/09, від 26.07.2018 № 10-09/10. Внесено 2 розпорядження Головного управління Держпродспоживслужби в Київській області (від 16.07.2018 № 10-01.1-02/6187 та від 31.07.2018 № 10-01.1-02/6729) щодо припинення виробництва та/або обігу харчових продуктів на потужностях харчоблоку (їдальні) ТОВ «Дитячий оздоровчий заклад санаторного типу «Славутич» (реєстраційний номер потужності –r-UA-10-09-421) терміном до 10 робочих днів.

Матеріали епідрозслідування було направлено до Переяслав-Хмельницького відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській області (лист від 17.07.2018 вих. № 10-04.1-12/6253), до Головного управління Національної поліції в Київській області та в Прокуратуру Київської області (лист від 19.07.2018 вих. № 10-04.1-12/6344), подано адміністративний позов до Київського окружного адміністративного суду (лист від 19.07.2018 вих. № 6335).

Згідно з повідомленням про початок досудового розслідування від 09.07.2018 № 1901/109/1010/0118 Переяслав-Хмельницького відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській області вказані матеріали розслідування приєднані до матеріалів кримінального провадження від 03.07.2018 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 325 Кримінального кодексу України. Під час проведення 02.08.2018 позапланового заходу державного нагляду (контролю) ТОВ «Дитячий оздоровчий заклад санаторного типу «Славутич» на предмет виконання вимог припису від 26.07.2018 № 10-09/10 працівників Головного управління Держпродспоживслужби в Київській області не було допущено до перевірки, що є порушенням ст. 11 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Результати недопуску працівників Головного управління Держпродспоживслужби в Київській області зафіксовано працівниками поліції Переяслав-Хмельницького відділу поліції ГУНП в Київській області (лист від 02.08.2018 № 938).

У 2018 році найбільший приріст захворюваності на кір зареєстрований у тих областях України, де рівень охоплення плановою вакцинацією найменший. Для формування колективного імунітету необхідно, щоб рівень вакцинації досягав 95–98%. За оперативними даними станом на 01.11.2018 зареєстровано 15 летальних випадків від ускладнень кору, із них 13 осіб без щеплення, у тому числі 3-є дітей, батьків яких відмовились від імунізації. На черговому засіданні штабу було прийнято рішення створити Комісію з розслідування якості та своєчасності надання медичної допомоги померлим від кору.

У відповідь на спалах кору в країні з вересня 2017 року було розпочато проведення підчищаючої імунізації дітей вікових груп 1-4 та 5-9 років згідно з

вимогами наказу Міністерства охорони здоров'я України від 11.09.2017 № 1082 «Про проведення заходів щодо імунізації населення проти кору в Україні». Створено оперативний штаб Міністерства охорони здоров'я України з реагування на поширення кору в Україні. З червня 2018 року розширено показання для вікових груп, що підлягають імунізації проти кору. Вакцинуватись за Календарем і надолужити пропущені щеплення можуть безоплатно усі діти до 18 років, а також дорослі із груп ризику - військові, учасники ОСС, студенти, освітяни і медики, що мають в анамнезі «0» доз та «1» дозу щеплень проти кору.

Станом на 08.11.2018 в лікувально-профілактичних закладах усіх регіонів України наявні 586 260 доз вакцин проти кору, паротиту і краснухи. Усі вакцини якісні і ефективні, вони доставлені Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ).

Щодо летального випадку у вересні 2018 року від ботулізму на Херсонщині. За результатами проведеного розслідування було встановлено, що 10.09.2018 о 19 годині 12 хвилин до реанімаційного відділення КЗ «Херсонська обласна інфекційна лікарня ім. Горбачевського» було госпіталізовано 2 мешканців м. Херсона з діагнозом «ботулізм». Сім'я потерпілих (чоловік та дружина) 09.09.2018 вживали рибу в'ялену ляхів власного вилову та приготування. Тривалий час родина намагалась зарадити собі самолікуванням і лише увечері 10 вересня звернулась за медичною допомогою. Чоловік перебував у вкрай важкому стані, він помер протягом години після госпіталізації (смерть настала о 20 годині 7 хвилин 10.09.2018). Жінці, яка також перебувала у важкому стані в реанімаційному відділенні, терміново була надана необхідна медична допомога та введена протиботулінічна сироватка, 28.09.2018 вона була виписана з лікарні.

В Україні наявні високоякісні антитоксини, необхідні для негайного лікування ботулізму. Лікувальний препарат терміново доставляють із ДП «Укрвакцина МОЗ України» у місце зафіксованого випадку ботулізму у будь-який час. До того ж, з цього року Уряд включив специфічні сироватки, серед яких протиботулінічний антитоксин, до переліку лікарських засобів і виробів медичного призначення, що закуповуються міжнародними спеціалізованими організаціями за кошти державного бюджету 2018 року.

Міністерство охорони здоров'я України, Центр громадського здоров'я МОЗ України неодноразово розміщували на офіційних сайтах інформацію стосовно ботулізму (причини отруєння, профілактика, симптоми, лікування). Основним змістом інформаційних повідомлень також є звернення до громадян із закликом не купувати і не вживати виготовлені у домашніх умовах консерви, в'ялену, копчену, солену рибу й інші продукти харчування, придбані в місцях несанкціонованої торгівлі та у приватних осіб та при перших же ознаках захворювання терміново звертатись за медичною допомогою. Було надано доручення керівникам структурних підрозділів з питань охорони здоров'я місцевих органів виконавчої влади щодо посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення територіальних громад щодо небезпеки захворювання на ботулізм, важливості відповідального ставлення до свого здоров'я та відмови від споживання їжі, про якість якої достеменно невідомо.

Статистичні дані стосовно кількості випадків отруєння дикорослими грибами впродовж останніх років в країні майже не змінювались. Страви з грибів – традиційний продукт в раціоні харчування багатьох регіонів України. Щорічно отруєння грибами реєструються у кількох сотень українців, в середньому 10% таких випадків закінчуються летально. Завдяки проведенню активних профілактичних заходів: випуск і поширення спеціальних бюлетенів, підготовка і проведення теле- і радіопередач, публікації у засобах масової інформації та на офіційних сайтах, виступи керівників та інших відповідальних працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування у 2018 році спостерігається тенденція до зменшення кількості отруєнь дикорослими грибами, і відповідно летальних випадків (майже на 25%).

**В.о. начальника Управління
громадського здоров'я**

Ірина РУДЕНКО